

Blago progonjenima zbog pravednosti: njihovo je kraljevstvo nebesko!

Posljednje od osam Isusovih blaženstava u mnogo čemu se oslanja na ona prethodna. Kao i četvrto i osmo blaženstvo ima za uvjet pravednost što u kontekstu Matejeva evanđelja znači djelovanje u skladu s Božjom voljom kako nam ju Isus objavljuje. U četvrtom blaženstvu Isus proglašava blaženima one čija je želja i potreba za pravednošću toliko jaka da je usporediva sa željom i potrebom gladnog i žednog čovjeka za hranom i pićem. Osmo blaženstvo ide još dalje i proglašava blaženima one kojima je takva pravednost toliko važna da su spremni radije otrpjeti progonstvo nego od nje odustati. Oni žive pravedno ne gledajući na ljude, hoće li im se pri tom svidjeti (usp. Mt 6,1) ili im se zamjeriti.

Specifičnost osmog blaženstva u odnosu na sva prethodna jest činjenica da uvjet za ovo blaženstvo nije više određeni evanđeoski stav prema Bogu ili bližnjemu koji uvijek uključuje i sukladno djelovanje, nego jednostavno spremnost na trpljenje koje čeka one koji žive u skladu sa prethodnih sedam blaženstava. Za razliku od Boga koji će ih za njihovu pravednost u vječnosti nagraditi kraljevstvom nebeskim, ljudi će im na ovome svijetu „uzvratiti“ progonom.

Najparadoksalnije blaženstvo

Osmo blaženstvo ne samo da spada među paradoksalna blaženstva nego je od sviju najparadoksalnije. Paradoksalnost prvog blaženstva stoji u Isusovoj riječi da upravo siromasi duhom posjeduju najveće moguće dobro – kraljevstvo nebesko. I drugo blaženstvo je paradoksalno, jer proglašava da razlog za veselje i klicanje imaju upravo ožalošćeni. Na sličan način i osmo blaženstvo iznenađuje činjenicom da Isus proglašava blaženima progonjene zbog pravednosti. Paradoksalnost posljednjeg blaženstva je toliko velika da sam Isus smatra potrebnim približe ga objasniti pa odmah nadodaje: „Blago vama kad vas - zbog mene - pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima! Ta progonili su tako proroke prije vas!“ (Mt 5,11-12). Ova dva retka ne predstavljaju novo blaženstvo, nego su objašnjenje osmoga. Biti progonjen zbog pravednosti znači biti pogrđen, prognan i lažno optužen zbog Isusa, zbog životnog prianjanja uz njega. Temelj radosti i klicanja nije međutim progonstvo - biti Isusov ne znači biti mazohist – nego posjedovanje kraljevstva nebeskog koje kao velika plaća čeka progonjene na nebesima. Rečenica: „Ta progonili su tako proroke prije vas!“, sugerira da je progonstvo pravednih zapravo nužnost. Pravednici smetaju nepravednicima samim time što postoje, jer ih stavljaju u pitanje; dokazuju da je moguće živjeti pravedno, da nepravednici nemaju isprike za svoju nepravednost i zato bivaju progonjeni. (Mudr 2,14: *On je ukor utjelovljeni našim mislima, sama njegova pojava tišti našu dušu.*)

Na koga se sve progonstvo odnosi?

Isus u Matejevom evanđelju nagoviješta da će biti progonjeni prije svega njegovi učenici (Mt 10,23; 23,34) koji će u budućnosti postati dionici ne samo njegova poslanja nego i njegove sudbine: „Nije učenik nad učiteljem niti sluga nad gospodarom svojim. Dosta je da učenik

bude kao njegov učitelj i sluga kao njegov gospodar. Ako su domaćina Beelzebulom nazvali, koliko će više njegove ukućane?“ (Mt 10,24-25). S druge strane Isusovo objašnjenje parabole o sijaču i sjemenu sugerira da će progonstvo pogoditi ne samo Isusove apostole nego svakoga tko želi slijediti Isusa i živjeti u skladu s njegovim naukom: „A zasijani na tlo kamenito - to je onaj koji čuje Riječ i odmah je s radošću prima, ali nema u sebi korijena, nego je nestalan: kad zbog Riječi nastane nevolja ili progonstvo, odmah se pokoleba“ (Mt 13,20-21). Parabola ukazuje na opasnost koja dolazi od progona i na stav koji treba zauzeti da se izbjegne ta opasnost. Postoji opasnost sablazni, tj. gubitka vjere, odvajanja od Isusa. Da se ova opasnost izbjegne potrebno je da riječ u vjerniku bude duboko ukorijenjena, potreban je jak osobni odnos s Isusom.

Kako se odnositi prema progoniteljima?

Isus u Matejevom evanđelju daje i smjernice kako se odnositi prema progoniteljima: „Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga oca koji je na nebesima, jer on daje da sunce njegovo izlazi nad zlima i dobrima i da kiša pada pravednicima i nepravednicima“ (Mt 5,44-45). Na progonitelje valja gledati kao na potrebne ljubavi i molitve i odgovoriti im, ne mržnjom i osvetom, nego milosrdem, krotko i mirotvorno. Primjer takvog odgovora je sam Isus koji na križu moli za svoje progonitelje i ubojice: „Oče, oprosti im, ne znaju što čine!“ (Lk 23,34). Sličnim riječima je i sv. Stjepan zazivao Božje milosrđe na one koji su ga kamenovali: „Gospodine, ne uzmi im ovo za grijeh!“ (Dj 7,60). Samo ovakav odgovor ima snagu preobraziti progonitelja u učenika. Savao koji je čuvao odjeću onima koji su Stjepana kamenovali uskoro će doživjeti obraćenje i od najžešćeg progonitelja postati najgorljiviji navjestitelj evanđelja.

Njihovo je kraljevstvo nebesko

Kao i prvo blaženstvo koje je upućeno siromasima duhom i posljednje ima za temelj posjedovanje kraljevstva nebeskog. Moćni i dobri Bog je u potpunosti na strani ne samo onih koji priznaju da su ga potrebni, nego i onih kojima je djelovanje u skladu s njegovom voljom toliko važno da će radije otrpjeti progonstvo nego ga se odreći. U Prvoj Petrovoj poslanici nailazimo na redak koji je vrlo sličan osmom blaženstvu: „Pogrđuju li vas zbog imena Kristova, blago vama, jer Duh Slave, Duh Božji u vama počiva“ (1 Pt 4,14). Temelj blaženstva progonećenih zbog imena Kristova je već sadašnja prisutnost „Duha Slave, Duha Božjega“. Bog je već sada u njima djelatan kao što to potvrđuje i predslavlje mučenika: „Mučenička krv očituje čudesnu tvoju snagu, kojom podupireš ljudsku nemoć i slabe ljude krijepiš da svjedoče za tebe, po Kristu našem Gospodinu“. Ipak Božja će se slava u progonećenima zbog pravednosti očitovati u potpunosti tek o drugom Kristovom dolasku kad će oni ući u puni posjed nebeskog kraljevstva i postati dionici života Božje obitelji (usp. Mt 5,9).

Pitanja:

1. Do koje granice ide moja pravednost? Je li meni pravednost toliko važna da sam spreman za nju radije trpjeti progonstvo nego od nje odustati?
2. Specifičnost osmog blaženstva jest spremnost na trpljenje koje čeka one koji žive u skladu s prethodnih sedam blaženstava. Jesu li mi ljudi uzvratili progonom za tu spremnost? Ispričaj o tim trpljenjima.
3. Imam li iskustva da sam se radovao zbog progona radi Isusa?
4. Mogu li se ja već sada radovati i progonima iako nas čeka velika plaća tek na nebesima?
5. Jesam li se pomirio s činjenicom da je progonstvo radi Isusa nužnost? Koliko me zahvaća sablazan, tj. gubitak vjere i odvajanja od Isusa?
6. Isusova molitva na križu za progonitelje i Stjepanov zaziv: Ne uzmi im ovo za grijeh!“ imaju snagu preobraziti progonitelja u Kristovog učenika. Koliko u meni ima Stjepana i koliko ima Savra?
7. Temelj blaženstva progonjenih je već sadašnja prisutnost Duha Božjega, Bog je već sada u njima djelatan - podupire ljudsku nemoć i slabe ljude krijepi da svjedoče za Njega. Imam li takvih iskustava?